

Cyclus: Waar wijsheid woont

Tekst: Prediker 3

Thema: Geen tijd?

Mensen van God,

Het lijkt soms wel of we de tekst van Prediker 3 op geheel eigen wijze invullen:

Er is een tijd om te rennen
er is een tijd om te draven
Er is een tijd om te jachten
en er is een tijd om te jagen
Er is een tijd van alles willen volgen
er is een tijd van alles willen doen.

Maar waar is de tijd
van een kopje koffie op het bankje in de tuin
van een kaarsje aansteken in een kapel
van de aandacht voor hem die het nodig heeft
van de wandeling met haar door het hoge maïs.

Het advies van elke coach, huisarts of pastor, wanneer zij iemand spreekt die achter adem is, richting een burnout holt of van vermoeidheid het ene been niet meer voor het andere kan krijgen is:

Neem de tijd! Neem de tijd om rustig aan te doen, om goed te bedenken waar je mee bezig bent. Er is meer in je leven dan dit geren en gedraaf, waarom moet je dit toch allemaal van jezelf?

Zoals iemand dat eens zei: Je wilt toch niet herinnerd worden als de man die altijd aan het werk was, of de vrouw die nooit tijd had voor een goed gesprek.

Of, zoals dat bij ons thuis een tijd lang de gimmick was: 'Wie is toch die vrouw die zondags het brood breekt...'

Tijd is een raar fenomeen.

Soms lijkt de tijd heel langzaam te gaan, je verveelt je mateloos of je moet wachten op de trein of op je vriendin die altijd te laat komt.

Dan weer gaat de tijd ontzettend snel als je om 0.00 uur thuis moet zijn en het feest is nog zo ontzettend gezellig...

De tijd gaat voorbij, soms zonder dat je het doorhebt. Dan zie je dat de kinderen van je vrienden 'ineens' veel groter zijn geworden, of zijn je studiegenoten zomaar afgestudeerd. De tijd vliegt...

Eigenlijk is de uitspraak: 'neem de tijd' is een rare uitspraak. Hoe kun je nu tijd 'nemen'? De tijd is er en hoe je die beleeft, hoe je die benut of inzet is een volgende, maar de tijd 'nemen'?

Dat is misschien ook wel het meest aansprekende, relativiserende maar misschien ook wel appellerende van de tekst van Prediker 3.

In de Nieuwe Bijbelvertaling heeft Prediker 3: 1 t/m 15 het opschrift: Alles heeft zijn tijd.

Er is een tijd voor alles wat er gebeurt en dan noemt Prediker ook alles, in de zin van positieve en negatieve dingen.

Uiteraard is het geen uitputtende lijst, maar hij is wel zo samengesteld dat je er veel bij kunt voorstellen.

Prediker is een beschouwer, hij registreert wat er gebeurt en verbindt daar dan vaak zo zijn eigen conclusies aan.

Dit is zo'n tekst, waarvan je kunt denken, die tekst ken ik wel, maar wanneer je hem dan weer eens goed doorleest, springen er telkens weer andere beelden naar voren, afhankelijk van in welke fase je jezelf bevindt of wat je opvalt in de samenleving, in de wereld.

In je leven wisselen de tijden elkaar af.

Misschien zou je het liefst willen dat je alleen maar tijd van plezier zou kennen. Dat de tijd van opbouw, uitbouw, groei en bloei een eeuwigheid duurt. Maar zo is het niet en dat valt vies tegen.

Je hebt dan het idee dat het nooit wat wordt, of dat jouw tijden van rouw, van verlies, van haat, van afbraak de boventoon voeren.

Prediker spreekt niet van termijnen waarin de dingen gebeuren, hoogstens van een ritme. Dat geeft op een bepaalde manier lucht: er zijn geen termijnen te noemen, in de zin van dat iets zo en zo lang duurt.

De tijd van scheuren kan pijnlijk lang duren, dat van herstellen soms verrassend kort. De tijd om af te breken kan enorm plotseling en hevig zijn, de tijd van opbouw taai en weerbarstig.

In onze voorbereiding op deze viering spraken we over de tijd om dingen, gebeurtenissen te verwerken, door te werken.

Wetend dat als je zelf niet meer kunt bidden, dat er anderen zijn die voor je bidden, De tijd ook om weer te leren vertrouwen, wanneer er spannende tijden zijn geweest rondom de gezondheid van je kind.

En nu is er dan weer tijd voor feest, voor samen het leven vieren. Samen met ouders hun kinderen ten doop houden.

Zo is het leven, zo doet het zich aan je voor, zo heb je er mee te 'dealen'.

Dus: 'neem de tijd' is wellicht niet de beste uitdrukking. Dat klinkt nogal maakbaar. 'Geef de dingen de tijd' is misschien beter, of zoals het kopje boven de tekst zegt: Alles heeft zijn tijd. Dat ontspant, zonder dat je passief hoeft te worden, zonder het een 'stil maar wacht maar' wordt.

Het kan je behoeden voor dat je te snel wilt en te veel. En het kan rust geven als je door je grote behoefte aan en het verlangen naar het positieve, de aanwezigheid van het negatieve niet kan verdragen. Soms heb je gewoon veel uit te houden...

Prediker schrijft: 'God heeft alles wat er is de goede plaats in de tijd gegeven, en ook heeft hij de mens inzicht in de tijd gegeven.'

Enige weerstand kan deze tekst wel oproepen, ook als er gesproken wordt over dat God de mens de kwellingen oplegt, alsof God de mens de dingen aandoet. Daarvan zeiden we in de voorbereiding: dat geloven we niet.

Je zou wel kunnen zeggen dat God de mensen van vlees en bloed, met hart en ziel, heeft geschapen, als mensen met mogelijkheden en onmogelijkheden, de mens als mens met alles er op en er aan. En hoe dat in het leven uitpakt is voor iedereen verschillend.

Al jaren hangt bij ons een raamposter aan het raam in de woonkamer, stof en vliegenpoepjes trotserend.

Er staat een gedicht op van Kees Hermis over tijd en ruimte en ik val altijd weer voor de prachtige afsluitende zin: ...en misschien iets meer gericht alleen.

Het gedicht opent je ogen voor wat er is, op dat moment.

Al in het aandachtig lezen van het gedicht ontstaat er ruimte in jezelf.

En de laatste zin geeft een bepaalde focus, al geeft de dichter geen doel van dat gericht zijn, het 'gericht zijn' op zich heeft al waarde.

Dan gaat de tijd niet aan jou voorbij, noch word je slaaf van de tijd.

Dan kun je gericht zijn, bewust aandacht geven aan de tijd waarin je leeft en tegelijkertijd ook ontspannen leven.

Kees Hermis:

Vergeet je niet te leven
dacht ik laatst
de tijd hield stil
een adempauze even

en als je nu eens zonder haast
buiten de tijd om wil
slagbomen neergelaten
dolgedraaide wijzerplaten

onder je door of langs je heen
ze laat voor wat ze zijn en dan
meer lucht en ogen van

het goede aardse zien
een beetje ruimte worden en misschien
iets meer gericht alleen

Zo moge het zijn